

به نام خدا

آیا می‌توان به‌جای مقررات مالیات وضع کرد؟

فهرست مطالب

۱.....	مقدمه
۶.....	۱. فواید و هزینه‌های ناشی از دو ابزار مالیات و مقررات‌گذاری
۹.....	۲. مقایسه تطبیقی هزینه - فایده دو ابزار مالیات و مقررات‌گذاری
۱۲.....	جمع‌بندی و نتیجه‌گیری
۱۳.....	منابع و مآخذ

موجب ایجاد منافع برای جامعه می‌شود، اما در تصمیم‌گیری عمومی، تمرکز بر تحلیل هزینه - فایده^۱ در استفاده از سیاست‌های مختلف می‌تواند مناسب‌ترین شیوه انتخاب باشد. تحلیل هزینه - فایده نقش مهمی در مباحث مقررات‌گذاری و سیاست‌های تنظیمی دارد. گرچه به تحلیل‌های معمول هزینه - فایده نمی‌توان به‌عنوان شروط لازم یا کافی نگریست، اما این نوع نگاه، چارچوب مناسبی برای سازماندهی اطلاعات مختلف و بهبود در تحلیل فرایند و پیامد سیاست فراهم می‌آورد.^۲ به‌طور خلاصه باید اظهار داشت که مالیات‌ستانی و مقررات‌گذاری هنگامی به افزایش رفاه اجتماعی کمک می‌کنند که به شکل مؤثری بر موارد شکست بازار و شکست دولت^۳ فائق آیند.

بازار و عملکرد آن غالباً ممکن است در سه حیطه با ناکارایی و شکست روبرو شود، این سه حوزه عبارتند از: آثار خارجی،^۴ مشکلات مربوط به اطلاعات و انحصار.

۱. Cost-Benefit Analysis: در این شیوه با فهرست کردن هزینه‌ها و فواید یک سیاست یا ابزار و مقایسه آنها، دست به پذیرش یا عدم پذیرش آن سیاست زده می‌شود.

2. Arrow et al., 1996.

۳. Government Failure: شکست دولت به مواردی اطلاق می‌گردد که به‌دلیل ساختار موجود در نظام تصمیم‌گیری و اجرایی، نتایج ناکارآمدی چون فساد و رانت‌جویی را موجب می‌گردد. در علم اقتصاد همان‌گونه که شکست بازار مورد توجه قرار گرفته، مبحث شکست دولت نیز از اهمیت برخوردار است.

۴. Externality: یکی از موارد شکست بازار، آثار خارجی است. این پدیده هنگامی به‌وجود می‌آید که یک فعالیت موجب تأثیرگذاری بر تولید یا مصرف کالاها و خدمات افراد دیگر بشود که به واسطه خارج بودن از سازوکار بازار و قیمت، اگر این تأثیرگذاری منفی باشد، ضرر طرف مقابل را جبران نکرده و اگر این تأثیر مثبت باشد، از طرف مقابل دریافتی صورت نمی‌گیرد. برای مثال اگر کارخانه‌ای در جریان تولید و برای فرار از انتقال مواد آلوده و زائد خود، این مواد را بدون هزینه وارد رودخانه مجاور خود سازد، با این کار موجب افزایش بیماری ساکنین مجاور رودخانه و دیگر مشکلات زیست‌محیطی خواهد شد. در اینجا این کارخانه از صرف هزینه‌ای که باید انجام می‌دهد، خودداری کرده و در عوض اثری منفی را بدون اینکه در تابع هزینه خود وارد کند به دیگران انتقال داده؛ از این‌رو به آن اثر خارجی منفی گویند. همین مثال را می‌توان برای موردی بیان کرد که در آن با اثر خارجی مثبت

آیا می‌توان به‌جای مقررات مالیات وضع کرد؟

مقدمه

دولت به‌عنوان یکی از دو نهاد مهم اقتصاد در زمینه تخصیص و توزیع منابع از جایگاه ویژه‌ای در عملکرد اقتصادی برخوردار است. عملکرد دولت و به‌طور کلی تأثیر آن بر مناسبات اقتصادی، حاصل انتخاب درست سیاست‌ها و ابزارهایی است که در اختیار دارد. در یک تقسیم‌بندی کلی، این ابزارها تحت دو عنوان کلی «ابزارهای مالی» و «مقررات» قرار می‌گیرند.

استفاده از دو ابزار مالی و مقررات‌گذاری در سیاست‌گذاری عمومی برای اهدافی چون اصلاح شکست بازار،^۱ کسب درآمد برای دولت و تقویت برخی از بخش‌های اقتصادی^۲ امری رایج است. بهره‌گیری از این دو شیوه، ویژگی‌ها و پیامدهای متفاوتی به همراه دارد. لحاظ کردن این ویژگی‌ها از به‌وجود آمدن مشکلاتی چون ناهماهنگی، عدم کارایی و همپوشانی در مقررات‌گذاری‌ها و وضع مالیات‌ها جلوگیری می‌کند. گرچه در نگاه اول استفاده از ابزارهایی چون وضع مالیات و مقررات به‌طور بالقوه

۱. Market Failure: منظور از شکست بازار، مواردی است که سیستم قیمت و عرضه و تقاضای بازار به تنهایی قابلیت حل آن پیامدها را نداشته و نتایج نامطلوبی به بار می‌آید؛ به‌عنوان مثال آلودگی‌هایی که توسط برخی از افراد در محیط زیست ایجاد شده یا منافع اجتماعی که حاصل یک فعالیت اقتصادی بوده و تنها به افراد خریدار آن منافع سود نمی‌رساند، از موارد شکست بازار تلقی می‌گردد.

۲. به‌عنوان نمونه مقرراتی که به‌منظور حمایت از بخش کشاورزی در اقتصاد یک کشور صورت می‌گیرد، نمونه‌ای از ابزار مقررات‌گذاری است.

الف) آثار خارجی: هرگاه عاملان اقتصادی (چه افراد و چه بنگاه‌ها) حاضر به تقبل و پرداخت تمامی هزینه‌های ناشی از انتخاب و فعالیت خود نباشند، مسئله آثار خارجی منفی^۱ رخ داده و در نتیجه شکافی بین هزینه‌های اجتماعی و هزینه‌های خصوصی پیدا خواهد شد. عدم شفافیت حقوق مالکیت، ضعف اعمال این حقوق، مالکیت مشترک منابع طبیعی و زیاده‌طلبی‌های فردی از عوامل اصلی بروز چنین مشکلی هستند. وجود هزینه‌های مبادله، زیاد بودن افراد درگیر در مسئله، رقابت ناقص، اطلاعات نامتقارن، روشن نبودن حقوق مالکیت، عدم وجود حمایت‌های قانونی، عدم شناسایی افراد درگیر در مسئله و وجود تداخل دیگر آثار خارجی در مسئله مورد نظر، همه از جمله مواردی هستند که دلالت دارند بر اینکه راه حل بازاری جهت محدود ساختن مشکل آثار خارجی وجود ندارد (کولیس و جونز، ۱۹۹۸: ۳۳-۳۶)^۲.

ب) عدم تقارن اطلاعات: یکی دیگر از مهمترین نقص‌های موجود در بازار که موجب ناکارایی در عملکرد آن می‌شود، ضعف اطلاعات است. یکی از پیش‌فرض‌های بهینه «پارتو» برای مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان، در دسترس بودن اطلاعات کامل است.^۳

از این رو شفافیت بازار از اصول مهم بازار رقابتی^۴ به‌شمار می‌رود. این امر

روبرو هستیم. ضمناً کل هزینه‌ها را هزینه اجتماعی (Social Cost) گویند که در این مباحث شامل مجموع هزینه‌های خصوصی و هزینه‌های غیرمستقیمی که بر سایر افراد جامعه تحمیل می‌گردد، می‌باشد.

1. Negative Externality
2. Cullis and Jones

۳. به بیان ساده، در شرایط بهینه پارتو، اگر همه عوامل اقتصادی اعم از تولیدکننده و مصرف‌کننده و نیز نیروی کار از اطلاعات کاملی راجع به قیمت‌ها و سیاست‌گذاری‌ها برخوردار باشند، آنگاه آنچه که پس از تصمیم‌گیری‌های این عوامل حاصل می‌گردد، کارآ و مناسب است.

4. Competitive Market

در حالی است که تصمیمات در بازار معمولاً بر مبنای اطلاعات ناقص صورت می‌گیرد. عدم اطلاع کافی مصرف‌کنندگان از کیفیت کالا، قیمت عرضه‌کنندگان مختلف، قیمت کالاهای جانشین و آثار خارجی ممکن است در اتخاذ تصمیمات نادرست با عوامل اقتصادی همراهی کرده و از سوی دیگر همین عدم شفافیت‌ها برای تولیدکننده، موجبات اخذ تصمیمات غیرمنطبق بر واقعیات اقتصادی را فراهم می‌آورند.

ج) انحصار: یکی دیگر از ناکارآمدی‌های بازار در حوزه انحصار پدید می‌آید. در تعاریف موجود در علم اقتصاد، انحصار زمانی به وجود می‌آید که یک فرد یا گروه به توانایی در کنترل محصول یا خدماتی دست پیدا می‌کنند که از این طریق می‌توانند شرایط خود را بر کاربران یا استفاده‌کنندگان از این محصول تحمیل کنند. به بیان بهتر انحصار در شرایطی روی می‌دهد که عامل یا عوامل اقتصادی توانایی تأثیرگذاری بر قیمت یا مقدار (اعم از قیمت کالاها یا خدمات یا میزان عرضه کالا) را داشته باشند. از این رو محدودیت انتخاب مصرف‌کننده، تخصیص ناکارآی منابع و بی‌عدالتی از جمله مولودهای انحصار هستند.

حال با توجه به بروز پدیده شکست بازار و ضرورت چاره‌اندیشی دولت برای رفع این معضل با استفاده از ابزارهایی همچون مقررات‌گذاری و یا مالیات‌ستانی، هدف این مقاله بررسی مقایسه‌ای دو ابزار فوق از نظر کارآیی اقتصادی و ارتباط آنها در حصول درست و مناسب به اهداف مورد نظر دولت است.

از این رو در این مقاله با این دو سؤال مهم روبرو خواهیم بود: ۱. تبعات مثبت و منفی به‌کارگیری شیوه‌های مالیات‌ستانی و مقررات‌گذاری در اصلاح موارد شکست بازار و شکست دولت چیست؟ ۲. با توجه به مشخصات شیوه‌های مالیات‌ستانی و

مقررات‌گذاری، نحوه مواجهه مناسب با شکست‌های دولت و بازار، به‌ویژه در کشور ایران، چگونه باید باشد؟ پیام تحقیق آن است که «در مواجهه با شکست بازار، بهره‌گیری از مالیات‌ستانی نسبت به مقررات‌گذاری ترجیح دارد».

اولویت مالیات بر مقررات دلالت‌های متعددی برای سیاستگذاری دارد. در ذیل به دو مورد آن اشاره می‌شود:

- استانداردهای زیست‌محیطی: گاهی دولت می‌خواهد آلاینده‌های تولیدی شرکت‌ها و کارخانه‌ها را کنترل کند. یک راه این کنترل وضع مقررات و منع تولید آلاینده یا کاهش انتشار آلاینده از زمانی خاص به بعد است. این شیوه سیاستگذاری که زمانی در دنیا مطلوب تلقی می‌شد، معمولاً به دلیل ضمانت اجرای ضعیف قوانین و امکانپذیر بودن لابی‌گری و استتکاف از اجرای قوانین اثربخشی محدودی دارد. ولی وقتی که مالیات وضع می‌شود، مؤدیان برای کاهش بار مالی، رفتارهای تولیدی و مصرفی خود را تعدیل می‌نمایند. مثلاً بحثی که همین حالا در جریان است استفاده از برچسب سوخت مصرفی در خودروهای تولیدی است. روش دولت الزام خودروساز به الصاق برچسب است. دولت می‌تواند به ازای سوخت مصرفی در ۱۰۰ کیلومتر مالیاتی را در نظر گیرد. این کار به تدریج باعث اصلاح فناوری در میان‌مدت خواهد شد.

- اصلاح الگوی مصرف: دولت می‌تواند به جای منع مصرف سیگار یا توصیه به عدم استفاده از کالاهای زیان‌آوری (چون پفک و چیپس)، بر مصرف این کالاها مالیات وضع کند. همچنین می‌تواند به جای توصیه به کاهش رانندگی به‌منظور کاهش آلودگی هوا و ترافیک، از ابزارهای مالیاتی استفاده کند.

۱. فواید و هزینه‌های ناشی از دو ابزار مالیات و مقررات‌گذاری

دو ابزار مالیات‌ستانی و مقررات‌گذاری ابزارهای کنترلی دولت در شکست بازار معرفی شده‌اند. ارزیابی دو ابزار فوق و ارائه توصیه‌های سیاستی برای انتخاب و استفاده از آنها نیازمند تحلیل هزینه - فایده در مورد آثار این دو ابزار است. به‌عبارت دیگر ارائه جهت‌گیری مناسب در انتخاب ابزاری با هزینه‌های کم و عایدی‌های بیشتر برای سیاستگذاران اقتصادی نیازمند تحلیل هزینه‌ها و فواید تک تک این ابزارهاست. این روش می‌تواند به سیاستگذاران کمک کند تا از این ابزارها استفاده کنند درحالی که منافع خارجی و اجتماعی آن در مقایسه با روش دیگر بیشترین و هزینه‌های خارجی و اجتماعی آن کمترین مقدار باشد.

۱-۱. فواید و هزینه‌های مالیات‌ستانی

به‌طور کلی می‌توان فواید ناشی از استفاده از روش مالیات‌ستانی را به‌ترتیب زیر عنوان کرد:

- دستیابی به اهداف کنترلی و تنظیمی،
- درآمدزایی مالیات‌ها،
- کارآیی ایستا و پویا^۱،
- جایگزینی مالیات‌های اختلالی،

۱. کارآیی ایستا معطوف به کاهش تولید آلودگی به‌واسطه کاهش سطح تولید است، اما کارآیی پویا در پی تغییر فرایند تولید برای ایجاد آلودگی کمتر است.

- قدرت توجیه‌کنندگی و پذیرش بیشتر مالیات‌ها برای افکار عمومی،
- ابزاری بدون نیاز به اطلاعات جامع.
- هزینه‌ها و یا عدم مزیت استفاده از ابراز مالیات‌ستانی نیز به‌ترتیب زیر است:
- اثر متقابل مالی یا کاهش رفاه،
- نیازمندی به اطلاعات کامل در اجرای سیاست مالیات‌ستانی،
- استفاده از مالیات‌ها در راستای منافع سیاستمداران و گروه‌های خاص،
- ناعادلانه بودن مالیات گناه^۱ در عمل و آثار توزیعی نامناسب آن،^۲
- انتقال مشکل به‌جای حل آن در مالیات‌های تنظیمی - کنترلی،
- آثار نامناسب رقابتی در مالیات‌ها،
- مشکلات اجرایی در عملیاتی کردن نظام مالیاتی.

۲-۱. فواید و هزینه‌های مقررات‌گذاری

مزیت‌های مقررات‌گذاری به‌عنوان ابزاری برای سیاستگذاران در کنترل موارد شکست

۱. مالیات گناه (Sin tax) یکی از زیرشاخه‌های مالیات بر مصرف و از قبیل مالیات‌های تنظیمی و کنترلی است. استفاده از اصطلاح «مالیات گناه»، غالباً افراد را به اشتباه می‌اندازد و شاید عبارت درستی برای بیان آنچه مقصود است، نباشد. در فضای مباحث مالیاتی، «گناه» واژه‌ای است معمول که هنوز هم برای این نوع مالیات مورد استفاده قرار می‌گیرد. در اینجا تعریف دینی از این واژه مراد ما نیست. تعریف عملیاتی از کلمه «گناه» که در اینجا استفاده می‌شود به معنی رفتاری مضر و معتادگونه با خاصیت خودمخرب و از لحاظ اجتماعی نامطلوب است. از این‌رو رفتارهایی که به‌عنوان «گناه»، پایه مالیاتی قرار می‌گیرند فعالیت‌هایی هستند که ضرر آنها تا اندازه‌ای چشمگیر بوده و در بلندمدت هم برای فرد و هم برای جامعه مشکلاتی را به‌وجود خواهد آورد.
۲. یکی از مهمترین مباحث مطروحه در نقد و رد «مالیات گناه»، ناعادلانه بودن آن است؛ زیرا این نوع مالیات‌ها به جهت تنازلی بودن، فشار زیادی را به قشر ضعیف و فقیر جامعه وارد می‌سازد. افراد کم‌درآمد معمولاً بیشتر از افراد پردرآمد سیگار می‌کشند از این‌رو بار بیشتری از مالیات بر سیگار را باید متحمل شوند.

- بازار به‌ترتیب زیر است:
- دستیابی به اهداف کنترلی،
- تضمین کیفیت کالا و خدمات،
- عدم مزیت‌های استفاده از مقررات‌گذاری در سیاست‌گذاری،
- تأثیر گروه‌های ذینفع در وضع مقررات،
- عدم دسترسی به اطلاعات جامع در به‌کارگیری مقررات‌گذاری،
- تغییر مکرر مقررات و افزایش نااطمینانی،
- انعطاف‌ناپذیری مقررات،
- پیچیدگی مقررات،
- امکان بروز استبداد اکثریت.

بین این دو شیوه وجود دارد. براساس نوع نگرش، هرگاه که دولت مالیات‌ها یا مقررات را افزایش می‌دهد، ظرفیت فساد اداری و انگیزه برای ایجاد چنین موقعیت‌هایی افزایش می‌یابد^۱ (بنسن و بدن، ۱۹۸۵).^۲ البته باید توجه داشت که به نظر برخی، حتی وضع مالیات نیازمند اطلاعات بسیار کمتری نسبت به مقررات‌گذاری است و از این رو از هزینه‌های اجرایی پایین‌تری برخوردار است (کوزونن و نیکودمه، ۲۰۰۹).^۳

بنابراین در مقایسه ستون هزینه‌های دو ابزار فوق، می‌توان به‌طور کلی قائل به کمتر بودن هزینه‌های مالیات‌ستانی بود. دو منفعت مهم و منحصر به فرد برای مالیات‌ستانی در این بخش وجود دارد که انتخاب ابزارهای مالی در مقایسه با مقررات‌گذاری را از اولویت برخوردار می‌کند:

۱. استفاده از شیوه مالیات‌ستانی در مقایسه با سایر روش‌های کیفی، درآمذزایی راحت‌تری را موجب می‌گردد.

۲. مالیات‌ستانی به واسطه اعطای قدرت مانور در تعدیل فرایند تولید کالا و خدمت به عوامل اقتصادی، منجر به دستیابی به کارآیی بالاتر در مقایسه با مقررات‌گذاری می‌شود. به بیان دیگر در مقایسه با ابزارهای تنظیمی - کنترلی (استانداردها، سهمیه‌بندی‌ها و منع تولیدات) مهمترین مزیت مالیات‌ها و دیگر ابزارهای

۱. البته همان‌گونه که تاکنون دریافته‌ایم، این مباحث مناقشات و جدال‌های بسیاری بین اقتصاددانان به وجود آورده، به‌طور مثال راجع به همین ادعا برخی بین مالیات‌ستانی و مقررات‌گذاری قائل به تمایزند. استفاده از مالیات فرصت کمتری برای وقوع فساد و تقلب ایجاد می‌کند؛ زیرا مانع ایجاد محدودیت‌های ساختگی برای ترغیب فعالیت‌های رانت‌جویانه می‌گردد (Nordhaus, 2007).

2. Benson and Baden
3. Kosonen and Nicodeme

۲. مقایسه تطبیقی هزینه - فایده دو ابزار مالیات و مقررات‌گذاری

جدول مقایسه هزینه - فایده دو رویکرد کلی مالیات‌ستانی و مقررات‌گذاری

مزینها	فواید
<ul style="list-style-type: none"> ● با اهمیت فراوان - کم‌اهمیت، مناقشه برانگیز یا قابل اصلاح 	<ul style="list-style-type: none"> ● با اهمیت فراوان - کم‌اهمیت یا مناقشه برانگیز
<ul style="list-style-type: none"> ● پیگیری منافع گروه‌های ذینفع - کاهش رفاه - نیازمندی به اطلاعات جامع - آثار رقابتی مالیات - آثار توزیعی نامناسب 	<ul style="list-style-type: none"> ● دستیابی به اهداف تنظیمی - کنترلی ● درآمذزایی ● کارآیی ایستا و پویا - جایگزین مالیات‌های اختلالی - قدرت توجیه‌کنندگی بالا برای افکار عمومی - عدم نیاز به اطلاعات جامع
<ul style="list-style-type: none"> ● پیگیری منافع گروه‌های ذینفع ● نیازمندی به اطلاعات جامع ● افزایش نااطمینانی به دلیل تغییر مکرر مقررات ● انعطاف‌ناپذیری مقررات - پیچیدگی مقررات - امکان بروز استبداد اکثریت 	<ul style="list-style-type: none"> ● دستیابی به اهداف تنظیمی - کنترلی ● تضمین کیفیت کالا و خدمات

همان‌گونه که از اطلاعات ارائه شده در جدول بالا برمی‌آید و نیز در مقام یک توصیه عمومی، می‌توان تا حد بسیاری به کارآیی و ثمربخشی مالیات‌ستانی در مقایسه با مقررات‌گذاری اطمینان یافت. در مطالعات بررسی فساد در دولت، قرابتی

مبتنی بر بازار، کارآیی است (کوزونن و نیکودمه، ۲۰۰۹)^۱ بنابراین و به طور عمومی باید نتیجه‌گیری مورد تأکید نوردهاوس را پذیرفت که ابزارهای مبتنی بر رویکرد قیمتی بسیار کارآتر از ابزارهای کیفی همچون وضع سهمیه تولید آلودگی است (نوردهاوس، ۲۰۰۷)^۲.

نکته‌ای که باید در مالیات‌ستانی و مقررات‌گذاری در امور اقتصادی مورد توجه تصمیم‌گیران قرار بگیرد آن است که هر دوی مالیات و مقررات نه هدف، بلکه ابزاری برای دستیابی به هدف هستند. لازمه این توجه، عدم تعلق خاص به یک ابزار و بهره‌گیری از تحلیل هزینه - فایده در انتخاب آنهاست. یکی از مشخصات اعمال هر نوع مداخله آن است که امکان دارد نوع خاصی از مداخله که در یک کشور موفق بوده، در کشوری دیگر نتایج متفاوت به بار آورد (بانک جهانی، ۲۰۰۴: ۹۸)^۳ این بدین معناست که هزینه‌ها و فواید بهره‌گیری از هر ابزاری برای اعمال مداخلات مورد نیاز، وابسته به شرایط منطقه‌ای و نهادی است.

از طرف دیگر با قبول اولویت مالیات‌ستانی به جای مقررات‌گذاری پیشنهاد می‌شود در شرایط سیاست‌گذاری برای ارائه مشوق‌های مالیاتی برای برخی از فعالیت‌ها، به جای تصویب معافیت مالیاتی در قالب یک قانون آن را مشمول مالیات کرده، اما نرخ مالیات آن را صفر در نظر بگیریم. تفاوت این شیوه با روش اول در آن است که اولاً قدرت گروه‌های ذینفع در حفظ معافیت مالیاتی کاهش یافته و ثانیاً امکان بهره‌گیری از مزایای شفاف‌سازی حاصل از برقراری نظام مالیات بر

1. Ibid.
2. Nordhaus
3. WorldBank

ارزش‌افزوده در آن وجود دارد.

راجع به آلودگی‌های زیست‌محیطی نیز به طور مشخص، ظرفیت‌های بسیاری در ساماندهی و نظارت بر بنگاه‌های مربوطه وجود دارد. استفاده از مالیات به جای طراحی مقررات و بهره‌گیری از تجربیات سایر کشورها در این زمینه مهمترین توصیه برآمده از این نتیجه‌گیری می‌باشد.

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

با توجه به مباحث مطرح‌شده این نتیجه حاصل شد که ابزار اولیه و اصلی مورد استفاده برای دستیابی به اهداف تنظیمی - کنترلی مالیات است. از این رو، می‌توان این نتیجه‌گیری را پذیرفت که ابزارهای مبتنی بر رویکرد قیمتی بسیار کارآتر از ابزارهای کیفی همچون وضع سهمیه تولید آلودگی هستند. از این رو دلالت سیاستی حاصل از این نوشتار، اولویت استفاده از مالیات‌ستانی به جای مقررات‌گذاری است و در نتیجه توصیه اصلی در به‌کارگیری سیاست‌های دولت، با توجه به قرابت ابزارهای مورد استفاده به سازوکار بازاری است، زیرا به طور کلی این‌گونه ابزارها از کارآیی اقتصادی بالاتر و قدرت مانور بیشتر برای بنگاه‌ها و افراد برخوردارند.

14. Cullis, J. G., & Jones, P. R. Public finance and public choice: Oxford University Press, 1998.
15. Goulder, L. H. Environmental Taxation and the Double Dividend: A Reader's Guide. *International Tax and Public Finance*, 2, 1995.
16. Guasch, J. L., & Hahn, R. W. The Costs and Benefits of Regulation: Some Implications for Developing Countries. Policy Research Working Papers_World Bank WPS(1773), 1999.
17. Howe, C. W. Taxes Versus Tradable Discharge Permits: A review in the light of the U.S. and European experience. *Environmental and Resource Economics*, 4, 1994.
18. Jarvis, J. L. The History and Effects of Cigarette Regulation: A Historical and Econometric Analysis of Cigarette Taxation and Regulation in the United States. Wesleyan University, 2010.
19. Jensen, F., & Vestergaard, N. Prices versus Quantities in Fisheries Models. *Land Economics*, 79, 2003.
20. Kosonen, K., & Nicodeme, G. The Role of Fiscal Instruments in Environmental Policy. *ENERGY AND CLIMATE ECONOMICS*, NO. 2719, 2009.
21. Kouvaritakis, N., N. Stroblos, L. Paraousses, T. Revesz, E. Zalai, & D. van Regemorter. Impacts of energy taxation in the enlarged European Union, evaluation with GEM-E3 Europe. Study for the European Commission DG TAXUD, final report, 2005.
22. Lanoie, P., & Leclair, P. Taxation or regulation:: Looking for a good anti-smoking policy. *Economics Letters*, 58(1), 1998.
23. Licari, M. J., & Meier, K. J. Regulation and Signaling: When a Tax is not Just a Tax. *The Journal of Politics*, 62, 2000.
24. Loayza, N. V., Oviedo, A. M., & Servén, L. Regulation and macroeconomic performance. World Bank Policy Research Working Paper No. 3469, 2004.
25. Lorenzi, P. Sin taxes Society, 41(Humanities, Social sciences and Law), 7, 2004.
26. Nordhaus, W. D. To Tax or Not to Tax: Alternative Approaches to Slowing Global Warming. *Review of Environmental Economics and Policy*, 1(1), 2007.
27. Parry, I. W. H., & Oates, W. E. Policy Analysis in the Second-Best World. 50, 1998.

1. Alesina, A., Ardagna, S., Nicoletti, G., & Schiantarelli, F. Regulation and Investment. *Journal of the European Economic Association*, 3(4), 2005.
2. Alesina, A. F., & Passarelli, F. Regulation Versus Taxation. NBER Working Paper, 2010.
3. Androkovich, R. A., & Stollery, K. R. Tax versus Quota Regulation: A Stochastic Model of the Fishery. *American Journal of Agricultural Economics*, 73, 1991.
4. Arrow, K. J., Cropper, M. L., Eads, G. C., Hahn, R. W., Lave, L. B., No11, R. G., et al. Is There a Role for Benefit-Cost Analysis in Environmental, Health, and Safety Regulation? *Science*, 272, 1996.
5. Avi-Yonah, R. S.. Taxation as Regulation: Carbon Tax, Health Care Tax, Bank Tax and Other Regulatory Taxes. SSRN eLibrary, 2010.
6. Avi-Yonah, R. S., & Uhlmann, D. M. Combating Global Climate Change: Why a Carbon Tax is a Better Response to Global Warming than Cap and Trade. *Stanford Environmental Law Journal*, Vol. 28, No. 3, 2009.
7. Babor, T. F., Caetano, R., Casswell, S., Edwards, G., Giesbrecht, N., Graham, K., et al. Alcohol: No Ordinary Commodity – Research and Public Policy. Oxford: Oxford University Press, 2003.
8. Barnett, A. H., & Yandle, B. Regulation by taxation. In J. G. Backhaus & R. E. Wagner (Eds.), *Handbook of Public Finance*. New York: Kluwer Academic Publishers, 2004.
9. Bassanini, A., & Ernst, E. Labor Market Institutions, Product Market Regulations and Innovation: Cross Country Evidence. *OECD Economics Department Working Paper*, 316, 2002.
10. Benson, B. L., & Baden, J. The Political Economy of Governmental Corruption: The Logic of Underground Government. *The Journal of Legal Studies*, 14, 1985.
11. Bovenberg, A. L., & Goulder, L. H. Environmental Taxation and Regulation. NBER Working Paper, no 8458, 2001.
12. Buchanan, J. M., & Tullock, G. Polluters' Profits and Political Response: Direct Controls versus Taxes. *The American Economic Review*, 65, 1975.
13. Cnossen, S. Alcohol taxation and regulation in the European Union. *International Tax and Public Finance*, 14(6), 2007.

28. Peltzman, S. Toward a More General Theory of Regulation. *Journal of Law and Economics*, 19, 1976.
29. Pigou, A. C. *Economics of Welfare* (4th ed.). London: Macmillan & Company, Ltd, 1938.
30. Pigou, A. C. *A Study in Public Finance*. London: Macmillan & Company, 1960.
31. Posner, R. A. Taxation by Regulation. *Bell Journal of Economics and Management Science*, 2, 1971.
32. Ramsey, F. A contribution to the theory of taxation. *Economic Journal*, 37, 1927.
33. Report, E. Using the market for cost-effective environmental, 2006.
34. policy. Market-based instruments in Europe: European Environmental Agency. Document Number.
35. Schoeb, R. The Double Dividend Hypothesis of Environmental Taxes: A Survey. *Fondazione Eni Enrico Mattei Working Paper*, 60, 2003.
36. Smith, A. *An Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations* (2nd ed. Vol. 2). London, 1778.
37. Stigler, G. J. The Theory of Economic Regulation. *Bell Journal of Economics and Management Science*, 2, 1971.
38. Stigler, G. J. Nobel Lecture: The Process and Progress of Economics. *The Journal of Political Economy*, 91, 1983.
39. Study on reduced VAT applied to goods and services in the Member States of the European Union.. Copenhagen Economics. Document Number, 2007.
40. WorldBank. *World Development Report 2005: A Better Investment Climate for Everyone*. Retrieved from, 2004.

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۰۹۷۷

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: آیا می‌توان به‌جای مقررات مالیات وضع کرد؟

نام دفتر: مطالعات اقتصادی (گروه بخش عمومی)

تهیه و تدوین‌کنندگان: محمدجواد رضائی، محمدمهدی موحدی

همکار: سعید توتونچی‌ملکی

ناظر علمی: علی نصیری‌اقدم

مقاضی: معاونت پژوهشی

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی:

۱. مالیات‌ستانی

۲. مقررات‌گذاری

۳. کارآیی

۴. هزینه - فایده

تاریخ انتشار: ۱۳۹۰/۵/۲۴